

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมะเพื่อหัวใจ เห็นไหม น้ำใจใจ น้ำใจของมนุษย์ การมีน้ำใจต่อกันจะมีความร่มเย็นเป็นสุข คนที่ไม่มีน้ำใจต่อกัน เอรัดเอาเปรียบต่อกัน สังคมนั้นไม่ร่มเย็นเป็นสุข ถ้าสังคมร่มเย็นเป็นสุข กับหัวใจเราเป็นสุขนะ คูสิ เวลานั้นลึกลับ สายบัวหยั่งได้ว่า น้ำลึกหรือน้ำตื้น ถ้าน้ำลึก สัตว์น้ำต้องเป็นสัตว์น้ำตัวใหญ่ ถ้าปลาน้ำลึกนี่ปลาตัวใหญ่ มันต้องหาอาหารของมัน ตัวมันใหญ่ มันต้องกินอาหารมาก น้ำตื้น คูปลาตัวเล็กเป็นเหยื่อของปลาตัวใหญ่ ปลาใหญ่กินปลาเล็ก นี่ธรรมชาติของมัน

เขาอยู่โดยความเป็นสุขของเขา ถ้าอาหารอุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่า สัตว์มีที่พึ่งอาศัย ถ้าป่ามีที่พึ่งอาศัย สัตว์ป่านั้นจะมีความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าในป่านั้นมีแต่ความแห้งแล้ง สัตว์ป่านั้นต้องออกมาหาอาหารของมัน ออกมาจากนอกป่านั้น มันจะเป็นอันตรายกับชีวิตของมัน เห็นไหม สัตว์ป่านั้นก็อยู่ดำรงชีวิตของมันตามปัจจัยเครื่องอาศัยเท่านั้นแหละ

มนุษย์เราก็เหมือนกัน ถ้ามนุษย์เราเกิดมา มีสติปัญญา เราต้องมีหน้าที่การงานของเรา ถ้ามีหน้าที่การงานของเรา เราทำงานเพื่ออะไร? ทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ การเลี้ยงชีพของเราเลี้ยงชีพไว้ทำไม? เลี้ยงชีพไว้ ถ้ามีสติปัญญามันจะแสวงหาความเป็นจริงในหัวใจนี้ ถ้าความเป็นจริงในหัวใจนี้ หัวใจนี้เป็นนามธรรมใจ

นามธรรมเรามองเห็นกันไม่ได้ใช่ไหม เรามองเห็นกันได้แต่ใครประสบความสำเร็จในชีวิต ใครทำหน้าที่การงานแล้วก็มีทรัพย์สมบัติของเขา เขามีคนนับหน้าถือตาของเขา เราว่าสิ่งนี้มีความสุข คนที่นับหน้าถือตาถ้าเขาเป็นคนดี เห็นไหม คนที่มีศีลธรรมจริยธรรม ถ้าเขาจะมีคนนับหน้าถือตาของเขา เขาเป็นหัวหน้า เป็นผู้นำของสังคมนั้น เขาจะทำให้สังคมนั้นร่มเย็นเป็นสุข

แต่ถ้าใจของผู้หน้านั้น ใจของคนนั้น ถ้าเขาหาเงินประสบความสำเร็จของเขา เขาตระหนี่ถี่เหนียวของเขา ทรัพย์สมบัติของเขาไม่เป็นประโยชน์กับใคร ตัวเขาเองเขาก็ไม่ได้ใช้สมบัตินั้น เพราะว่ากิเลสในหัวใจของเขา ความเห็นแก่ตัวของเขา เพราะศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจเขา

อ่อนแอ ความอ่อนแอของเขา เขาจะไม่เป็นประโยชน์กับเขา แล้วก็ไม่เป็นประโยชน์กับสังคม ถ้าไม่เป็นประโยชน์กับสังคม นี่มันเกิดขึ้นมาจากไหนละ

เกิดขึ้นมาจากฝึกฝน การเกิด เกิดมาจากกรรม ถ้ามีการกระทำต่างๆ พันธุกรรมของจิตมันสร้างของมันขึ้นมา สร้างของมันนี้เป็นกรรมเก่า กรรมใหม่คือการฝึกฝนกันอยู่นี่ไง ลูกเล็กเด็กแดงของเรา เวลาเกิดมาเราเลี้ยงดูแล เราให้ความอบอุ่นกับเขา เราดูแลเขา ให้เขาเมตตาของเขา ให้จิตใจของเขามั่นคงของเขา เขามีความสุขในชีวิตของเขา จิตใจเขาเป็นสาธารณะ เขาไม่เอารัดเอาเปรียบใคร แล้วเขาก็มีสติปัญญารู้เท่าคนอื่น ไม่เอารัดเอาเปรียบเราด้วย การเสียสละของเขา เขาพอใจทำของเขา นั่นประโยชน์ของเขา

ถ้ามาฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง เห็นไหม สิ่งที่เป็นนามธรรมเรามองเห็นไม่ได้ เราเสียสละกันได้แต่วัตถุ มันเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสเป็นเครื่องแสดงออกของน้ำใจ คนถ้าไม่มีน้ำใจ เขาทำอย่างนี้ไม่ได้ ถ้าคนมีน้ำใจ เขาทำของเขา เขาก็ทำเพื่อกระแสสังคม กระแสสังคมบีบคั้นให้ทำ ก็ทำตามกระแสสังคมของเขา

แต่ถ้าจิตใจของเราเป็นธรรมนะ มันมีเจตนา มันมีความพอใจ มีความรุ่มเย็นเป็นสุขตั้งแต่เริ่มต้น ตั้งแต่ความคิด ต้องมีเจตนาอันนั้น เห็นไหม ใจของเรามันมีที่พึง ใจเราไม่เร่ร่อน ใจของเราไม่วอกแวกอแว มันจะเป็นปลาใหญ่ไง ถ้าเป็นปลาใหญ่ ปลาใหญ่อยู่ในน้ำลึก ถ้าปลาใหญ่อยู่ในน้ำลึกมันต้องหาอาหารของมันเพื่อดำรงชีวิตของมัน ปลาเล็ก ปลาเล็กอยู่ในน้ำตื้น ปลาเล็กปลาน้อยมันหาอยู่ในน้ำตื้นของเขา

จิตใจของเราเวลาเสวยอารมณ์ๆ ความรู้สึกนึกคิดใจ ความรู้สึกนึกคิดนี้ น้ำตื้นๆ น้ำตื้นๆ ความรู้สึกนึกคิดไปกับกระแสสังคม กระแสโลกของเขา ถ้าปลาใหญ่ ปลาใหญ่คือเจตนา ปลาใหญ่คือเจตสิก ปลาใหญ่คือปฏิสนธิจิต ถ้าหลักการมันดีใจ พันธุกรรมของจิตที่มันดี หลักการที่มันดี มันอยู่ที่สังคมไหนมันก็ดีของมันนะ จะไปอยู่ในสังคมไหนมันก็ดีของมัน ถ้าหลักการของมันไม่ดี ปลาน้ำตื้นไง น้ำตื้นก็แห้ง พอน้ำแห้ง ปลาที่เอาตัวรอดไม่ได้ ปลาเอาตัวรอดไม่ได้มันก็เป็นเหยื่อของนก ของสัตว์น้กก่าไป แต่ถ้าปลาน้ำลึก น้ำแห้งช้า เพราะมันอยู่ในน้ำลึกนั้น จิตใจของเราที่เหมือนกัน จิตใจเราถ้ามีหลักมีเกณฑ์ มีหลักมีเกณฑ์มาจากไหนละ? เห็นไหม นี่การฝึกฝน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา พร้อมจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาเป็น

เจ้าชายสิทธัตถะ คูตี พระเจ้าสุทโธทนะพยายามจะให้อยู่เป็นจักรพรรดิ จะอยู่ครองโลก เพราะสังคัมคิคกันอย่างนั้น นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดลามา ความเสียดลามา ละล้าละลั้งๆ ความละล้าละลั้งคือความบิบบิ้นในหัวใจ เราจะไปทางไหน เราจะออกทางไหน นี่ขนาดสร้างบารมีมาเต็ม นี่ปลาใหญ่ ปลาใหญ่คือสร้างสมบุญญานุชาธิการมหาศาล หลักการดีขนาดไหน แต่มันแปลกแยกกับสังคัม

สังคัมเขาเป็นเรื่องโลกๆ เรื่องประสบความสำเร็จ ถ้าประสบความสำเร็จเราก็เห็นด้วย คนคินะ ทำสิ่งใดมันก็เป็นเรื่องความดีทั้งนั้นแหละ ถ้าอยู่ทางโลกมันประสบความสำเร็จอยู่แล้ว แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะออก เพราะอะไร เพราะพระเจ้าสุทโธทนะก็ต้องการไว้สังคัมต้องการไว้ แต่เสียดล่อออกไป ออกไปกับมัจฉาญจะ ไปกลางคืน หนีไปเลย พอหนีไปแล้วต้องไปฝึกฝน

นี่ไง ลูกเล็กเด็กแดงของเราที่เราดูแล เปลี่ยนแปลงไป เห็นใหม่ กรรมใหม่ กรรมปัจจุบันนี้ต้องฝึกฝน ต้องขวนขวาย ต้องมีการกระทำมันถึงจะได้มา มันจะไม่มีสิ่งใดได้มาโดยไม่มีเหตุมีผลหรือ มันต้องมีเหตุมีผล เห็นใหม่ เราทำคุณงามความดี ปลาใหญ่มันมีน้ำลึกของมัน อยู่ในน้ำลึกมันหาอาหารของมัน อาหารก็ต้องมากกว่าเขา เพราะร่างกายใหญ่โตก็ต้องการสารอาหารมาก เวลาดำรงชีวิตอยู่ในน้ำลึก การแหวกว่ายไปในน้ำนั้นมันแหวกว่ายไปเต็มทีของกำลังนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ออกแสวงหา ๖ ปี ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ลัทธิต่างๆ มันมีอะไรละ ความเห็นของโลก นี่มันตื้นๆ ตื้นๆ เพราะอะไร เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับอุทกดาบส อาฬารดาบส “เธอมีความรู้เท่าเรา เธอมีความสามารถเท่าเรา เธอสอนได้”

เจ้าชายสิทธัตถะเป็นปลูชน มันไม่ใช่ มันไม่ใช่ มันปฏิเสธ มันละกิเลสไม่ได้

เราต้องลงน้ำลึก แล้วน้ำลึกมันไม่มีใครชักนำไป เห็นใหม่ พยายามค้นคว้า พยายามแสวงหา สิ่งที่แสวงหา เวลาตรัสรู้เองโดยชอบในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนกลับมาๆ มันต้องมีหลักมีเกณฑ์ ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ เราก็หวังพึ่งคนอื่นทั้งนั้นแหละ หวังพึ่งแต่เขาๆ แล้วใครก็หวังพึ่งไม่ได้เลย เห็นใหม่ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ทุกคนต้องพลัดพรากหมด เราอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข เราอยู่ด้วยความเห็นอกเห็นใจต่อกัน เรามีความเมตตาต่อกัน แต่ทุกคนก็ต้องเข้มแข็ง ทุกคนก็ต้องตั้งตัวเองขึ้นมาได้

เวลาการกระทำ กระทำเป็นแบบนั้นนะ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนทำได้ขึ้นมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกลับมาที่นี้ สอนกลับมาเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิกฺขิโก ถ้าทำที่นี้ได้ เห็นไหม ถ้าเราเป็นคนคนหนึ่ง สังคมร่วมเย็น เป็นสุขไปหมด สังคมดีเพราะอะไร? สังคมดีเพราะคนมีเมตตาต่อกัน คนมีน้ำใจต่อกัน คนไม่เอา รัศเอาเปรียบกัน

คนเห็นน้ำใจกันนะ คุณิ เราทำสิ่งใดมีแต่คนช่วยเหลือเอื้องาน มันจะมีความสุขขนาดไหน เราทำสิ่งใดมีแต่คนช่วยเหลือดูแลเราตลอดไป เราช่วยเหลือดูแลด้วยน้ำใจนะ ไม่ใช่ช่วยเหลือด้วยการฉ้อฉล คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง อย่างนั้นเราก็ต้องมีปัญญา เพราะกระแสสังคม เป็นแบบนั้น โลกเป็นแบบนั้น โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ไม่มีหัวใจของใครอึดเต็ม และไม่มีหัวใจของใครที่มันจะทรงตัวเองอยู่ได้ ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจว่าแห้วเพราะมันไม่มีสิ่งใดเป็นที่พึ่งอาศัย เราถึงมาทำบุญกุศลกัน เห็นไหม ฟังธรรมๆ เพื่อเตือนสติของเรา

สิ่งที่ทำใครก็ทำได้ มันช่วยเหลือเอื้องานกันได้ เจ็บไข้ได้ป่วย คนมาก็มาแต่ปลอบใจ คำปลอบใจเท่านั้นแหละ แต่เวลารักษาขึ้นมาเราก็ต้องฟื้นฟูร่างกายของเราให้แข็งแรงไข้ไหม ถ้าร่างกายแข็งแรง โรคภัยไข้เจ็บมันก็มีภูมิต้านทานไข้ไหม ทำสิ่งใดมันก็จะสะดวกสบายขึ้นมาไข้ไหม

หัวใจของเราก็เหมือนกัน เราเกิดมาจากไหน? เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เราก็รักพ่อรักแม่ของเราเหมือนกัน พ่อแม่ให้ชีวิตเรามา พ่อแม่ให้ชีวิต ให้ทุกอย่างมาหมดเลย เห็นไหม มีความกตัญญูกตเวที เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เราดูแลพ่อแม่ด้วยความกตัญญูกตเวที เราทำคุณงามความดี พระอรหันต์ของเรา เราตอบแทนบุญคุณ แล้วพ่อแม่ก็ต้องสิ้นชีวิตไป ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วเราละ เราก็ต้องพลัดพรากจากชีวิตของเราไป ถ้ามีความรู้สึกรู้สึกนึกคิดแบบนี้ กตัญญูกตเวที เป็นเครื่องหมายของคนดี คนดีจะไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดธุระ ไม่ทิ้งไม่ขว้าง เราจะเก็บเล็กผสมน้อย อะไรที่เป็นคุณงามความดีของเรา เราจะทำของเราไป

แล้วมันไม่เครียดตายหรือ งานก็บีบคั้นขนาดนี้แล้วจะทำไหวได้อย่างไร

ทำได้ทั้งนั้นแหละถ้ามีสติมีปัญญา มันแยกแยะ มันแบ่งเวลาได้ มันแยกแยะของมันได้ ถ้าแยกแยะได้ ทำไปนะ เวลาคนดูแลพ่อแม่ เห็นพ่อแม่ชราภาพ พ่อแม่เจ็บไข้ได้ป่วยแล้วเสียชีวิตไป มันสะท้อนถึงชีวิตเรานะ เราก็ต้องเป็นแบบนี้ มันคิดอย่างนี้มันได้สติ มันมีสติมีปัญญา เราก็ต้อง

แสวงหาเราแล้ว งานเราก็ทำ เราเกิดมาทุกคนมันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ต้องมีวิชาชีพ ต้องเลี้ยงชีพ เราทำของเรา แต่ใจเราละ ใจเราเห็นไหม

การเวียนว่ายตายเกิด เราก็เวียนว่ายตายเกิดมาไม่มีต้น ไม่มีปลาย ชีวิตก็เป็นแบบนี้ ถ้าชีวิตนี้ประสบความสำเร็จ คิดแบบโลกจะเจริญ ถ้าคิดแบบธรรมะโลกจะไม่เจริญเลย ทุกคนมีแต่การดูตาย ทุกคนไม่มีการชวนชวาย

ชวนชวาย ถ้าไม่ชวนชวายจะตั้งสติบริกรรมพุทโธได้อย่างไร ถ้าคนจะภาวนา นี่เป็นคนดีของโลก มีความมุมานะ ทำหน้าที่ของโลกแล้ว เวลามาปฏิบัติแล้วมันถึงมีสติปัญญา มันถึงจะดูแลหัวใจของตัวเองได้ แม้แต่ทำงานทางโลกยังทำงานไม่ได้ แล้วจะทำงานทางจิต ทำงานทางนามธรรม ต้องมีสติปัญญารักษาหัวใจ มันรักษายาก ทำงานยากกว่าทางโลกหลายเท่า นักทางโลกทำไม่เสร็จใช่ไหม ค้างไว้ก่อนๆ มันก็อยู่อย่างนั้น มันทำงานต่อเนื่องกันไม่ได้ เวลาทำความสงบของใจขึ้นมา พอเข้าใจใหม่มันไม่เหมือนเก่าแล้ว

เริ่มต้นใหม่ต้องชำนาญในวสี ต้องดูแลรักษา การดูแลรักษา การทำงานในหัวใจมันเจริญแล้วเสื่อม พอมันเสื่อมขึ้นมาเหมือนกับไม่มีอะไรเลย เห็นไหม เวลาเสื่อม เวลาเราพยายามของเรา ล้มลุกคลุกคลานขึ้นไป เราพยายามปฏิบัติของเราขึ้นไป

ถ้ามันมีกตัญญูกตเวที เครื่องหมายของคนดี คนดีมันทำได้ คนดี ดีจากข้างนอก แล้วดีจากข้างใน ถ้าข้างนอกมันดี ข้างในมันก็จะดีด้วย ถ้าข้างนอก การแสดงออกอย่างนั้น น้ำใจมันมักจะง่าย มันทำอะไรผลุบผลับ ทำอะไรแล้วไม่มีสติปัญญา มันจะไปดูแลหัวใจอย่างไร ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกพระมา ท่านก็ฝึกพระมาอย่างนี้ ต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ ทำอะไรให้มีสติ ทำอะไรให้ถนอมรักษา ถ้าทำอย่างนั้นมีสติขึ้นมา ข้างในมันก็ดีไปด้วย เพราะมันมาจากข้างใน ถ้าข้างในมันดีขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

เราอุปัฏฐากดูแลพ่อแม่ของเรา เราทำสิ่งต่างๆ ของเรา แล้วใจเราละ ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต พุทโธๆ เป็นชื่อ ชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราระลึกถึงพุทธานุสติ ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหมือนเราคิดถึงพ่อแม่ของเรา ถ้าเราคิดถึงพ่อแม่ คุณใช้เวลาคนไปอยู่ต่างประเทศ ไปอยู่ทางไกล จะคิดถึงพ่อ คิดถึงแม่ คิดถึงบ้านเกิด

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ปฏิสนธิจิตมันตัวเกิด มันตัวเวียนว่ายตายเกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา รู้ตามความเป็นจริง แล้วเราศึกษามา เรารู้ได้แค่นี้ ถ้าเราพุทธโฆของเราไป เรามีสติปัญญานะ ทำด้วยความมีสติมีปัญญา ไม่มั่งก่ายต่างๆ พยายามรักษาคุณของเราไป ถ้าจิตมันสงบเข้ามา พุทธโฆๆ จนมันเป็นพุทธโฆ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต มันเห็นตัวเองนะ

เราไม่รู้จักตัวเองนะ คุณิ เวลาเขวากันทางโลก “มึงไม่รู้จักว่าถูกลูกใคร” อวดเขวว่าพ้อมิอิทธิพล นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราไม่รู้จักเรา เราก็ไม่รู้จักตัวเราเอง เวลาซื้อ ก็พ่อแม่ตั้งให้ แล้วเราอยู่ไหนล่ะ ไอ้ชื่อนี้สมมุตินะ สมมุติมันเปลี่ยนชื่อได้ แต่พุทธะนี่อันเดียวกัน ทุกคนทำความสงบของใจ จิตมันสงบเข้ามาแล้วเข้าไปตื่นตื่น เพราะมันได้ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าเห็นตถาคตนี่เราเป็นคนรู้คนเห็น แล้วถ้าเราจะใช้ปัญญา เราจะวิปัสสนา เราเป็นคนกระทำ เรามีสติมีปัญญา กระทำนะ เราพัฒนาของเราขึ้นไป นี่ปลาใหญ่

ปลาใหญ่ งานของมันจะมหัศจรรย์ งานของมันเป็นงานรื้อภพหรือชาติ ไอ้ปลาเล็กๆ ปลาชีว ปลาสร้อยมันเป็นเหยื่อของปลาใหญ่ ทำแต่ผลุบผลับ ทำประสามันคิดมันนึกไป มันเป็นอาหารของปลาใหญ่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุดเพราะเป็นศาสดา ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด เห็นไหม ในการประพฤติปฏิบัติ เวลามรรค เห็นไหม คำริชอบ คำริชอบขึ้นต้น คำริชอบคือปัญญา ปัญญาเห็นชอบ ความเห็นชอบ ความชอบธรรม ประเสริฐที่สุด

ถ้าประเสริฐที่สุด เราใช้ปัญญาของเรา ถ้ามีสติปัญญา ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญหานี้เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาโลกๆ ทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเป็นปัญญาทางธรรมนะ เราฝึกฝน ถ้าเราฝึกฝน เรารู้ของเราเอง เราปฏิบัติเอง เห็นไหม อตตฺตา หิ อตตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราก็รักษาคุณพ่อแม่ของเราแล้ว แล้วเราก็จะมารักษาคุณแลหัวใจของเรา เราจะอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็อุปัฏฐากในหัวใจของเรา ในหัวใจของเรา นะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามันรู้มันก็ตื่น ถ้ามันตื่นมันก็มีหัตถ์ธรรม มันก็เบิกบาน เห็นไหม ของอย่างนี้มันเจริญแล้วเสื่อม แล้วทำอย่างไร เราจะทำอย่างไรให้มันอยู่กับเรา ให้มันได้สัมผัส

ขำนาญในวสี กำหนดพุทโธนี้ต้องมีความขำนาญนะ ถ้าเขาร้องรำทำเพลง เขามีรสชาติของเขา เวลาเราพุทโธมันจืดจืด พุทโธแล้วมันไม่ได้เรื่องเลย แต่ถ้าคนมีความศรัทธา ระลึกถึงพุทโธนี้ น้ำตาไหลนะ เวลาระลึกถึงพุทโธ ปัญญาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ เวลาอ่านพุทฺธประวัติ ท่านสร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมมาทุกอย่างนะ ๑๐ชาติสุดท้าย เวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาจะออกแสวงหาโมกขธรรม มันมีปัญหาไปทั้งนั้นแหละ นี่ท่านผ่านวิกฤติของท่านมา แล้วเวลาท่านประสบความสำเร็จของท่าน เวลาท่านประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ เสวยวิมุตติสุขๆ

เวลาเราระลึกแล้วน้ำตาไหลนะ นี่มันมีความจริงใจ มีความตั้งใจของเรา เรากำหนดพุทโธของเรา เราทำของเรา เราจะเป็นปลาใหญ่ เห็นไหม เราอยู่โคนไม้ เราอยู่ในที่ว่าง เรากำหนดพุทโธของเรา เวลามันกังวานในหัวใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการเป็นศาสดาของเทวดา อินทร์ พรหมทั้งหลาย ขนาดเทวดา พระอินทร์มาถามประจำ มาถามปัญหา มงคลชีวิตนี้พระอินทร์เป็นคนมาถามเองว่าอะไรเป็นมงคลชีวิต มงคลชีวิตทำอย่างไร

มงคลชีวิต ไม่คบคนพาล ให้คบบัณฑิต ให้ชมมสากลุณา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ การสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง การสนทนาธรรมนะ ถึงที่สุด ตบะ การแผศุภาชาระกิเลสเป็นมงคลชีวิตสูงสุด เห็นไหม เราทำของเราที่นี้ ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้

ที่เราทำกันอยู่นี้ เราทำเป็นบุญกุศล ทาน ศีล ภาวนา แต่ว่าถ้าเราจะเอาความจริงของเรา เราทำความสงบของใจเข้ามา แล้วเวลาเกิดปัญญาขึ้นมา ธรรมจักร จักรมันเกิด ธรรมจักรมันชำระล้างกิเลส ในปัจจุบันนี้มันเป็นกงจักร กงจักรมันเป็นกงจักรของกิเลส ของอวิชชา ของความไม่รู้ มันทำลายหัวใจของเรา มันทำลายโอกาสเราตลอดไป

ในเมื่อบอกว่าเราคิดโดยกิเลสใช้ไหม เราก็ “จำเป็นๆ” จำเป็นทั้งนั้นแหละ เวลาแก่เฒ่าขึ้นมาแล้ว เราถึงไม้ไผ่ฝ้าง เราจะจำเป็นอะไรอีกล่ะ เราจะมื่ออะไรจำเป็นล่ะ ห่วงหน้าพะวงหลังไปทั้งหมดแหละ เราทำสิ่งใดทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว ลูกหลานเหลนเราก็ดูแลแล้ว เราได้อบรมสั่งสอนเขาแล้ว ทุกอย่างเราทำพร้อมแล้ว เราเกิดมาชาติหนึ่งแล้วใช้ชีวิตของเราสมความเกิดมาเป็นมนุษย์ที่เป็นอริยทรัพย์

แล้วมนุษย์สมบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดเป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์ท่านก็เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เหมือนกัน มนุษย์ทำหัวใจของท่านให้ประเสริฐขึ้นมา เราพยายามทำหัวใจ

ของเรา ถ้าไม่ประเสริฐก็ให้มีคุณสมบัติ คุณสมบัติคืออริยทรัพย์ ให้ติดกับใจนี้ไป ถ้าติดกับใจนี้ไป เวียนว่ายตายเกิด ให้เกิดขึ้นมาแล้วไม่เกิดมาทุกข์ยากจนเกินไปนัก นี่ผลของวิญญะๆ

เราต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่แล้ว เวียนว่ายตายเกิดแน่นอน ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุญเพนิวาसानุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ ชัดเจนมาก เพียงแต่ที่เรา ยังมีวิชา จิตใจของเรายังมีคบอคอยู่โดยการครอบงำของอวิชาของเรา เราก็พยายามจะทำของเราให้มันผ่องแผ้ว

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส เวลามันหมองไปด้วยอุปกิเลสมันเศร้าหมองของมัน มันจะผ่องใสมันก็มีเศร้าหมองของมัน เพราะมันมีขอบเขตของมัน เวลาจิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ข้ามพ้นจากความไม่รู้ ข้ามพ้นจากการคาดเดา ข้ามพ้นจากความลังเลสงสัย มันผ่องแผ้วของมัน มันอยู่ที่ไหนล่ะ

พอจิตเดิมแท้ๆ เราไม่มีจิตหรือ เราไม่มีความรู้สึกนึกคิดหรือ? เรามีทั้งนั้นแหละ แต่เราจะคิดเรื่องอะไร เราจะเป็นปลาใหญ่ หรือเราจะเป็นปลาสร้อยปลาชิว ถ้าเราจะเป็นปลาใหญ่ของเรา เราต้องชวนขวยมีกำลังใจของเราให้มันคงในชีวิตของเรา ทำสิ่งใดเป็นหน้าที่การงาน ทางโลกเราก็วิริยอุตสาหะทำความจริงจังของเราให้มันเสร็จสิ้นงาน มันจะได้มีเวลามาประพฤติปฏิบัติ

ถ้าทำทางโลกก็ละล้าละลังจะมาทางธรรม ถ้ามาทางธรรม ใ้อมาทางธรรมมันไปตันแล้วก็อยากจะไปทางโลก นี่มันมักง่าย มันทำไม่จริงไม่จัง มันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนี้ ปลาชิวปลาสร้อย

ถ้าเป็นปลาใหญ่ นะ เราอยู่ในน้ำลึก เราชวนขวยของเรา อาหารก็ต้องกินมากกว่าเขา เพราะร่างกายมันต้องการอาหารมาก ทุกอย่างมันต้องการมาก เราก็มีเป้าหมายที่สูงส่งกว่าเขา เรามีเป้าหมายชีวิตของเรา เราจะทำอย่างไรให้ชีวิตเราประสบความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรม เอวัง